

KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTINE ASUKASPANEELIN JULKILAUSUMAAN

9.2.2026

TAUSTATIETOA ASUKASPANEELISTA JA VASTINEESTA

Jyväskylän uusi, vaaleilla valittu kaupunginvaltuusto aloitti työnsä kesäkuussa 2025. Valtuuston keskeinen tehtävä oli lähteä päivittämään Jyväskylän kaupunkistrategiaa.

Voimassa olleen strategian arviointityötä tehtiin aloittavan valtuuston työn tueksi alkuvuoden aikana. Samalla linjattiin, että uuden strategian päivittämistyön tueksi kootaan asukaspaneeli, joka tuo työhön asukasnäkökulmaa strategiassa huomioitavista asioista ja painotuksista.

Jyväskylän kaupunki kutsui siten keväällä 2025 satunnaisotannalla valitun asukaspaneelin tuomaan näkemyksiään siihen, mitä asioita uudessa kaupunkistrategiassa tulisi huomioida. **Paneelille esitettiin seuraavanlainen tehtävänanto:** *Jyväskylä haluaa jatkossakin olla asukkailleen hyvä paikka elää ja asua. Mitä asioita Jyväskylän kaupungin strategian kärjissä ja tavoitteissa tulisi näkyä, jotta ne ohjaisivat kaupunkia kehittymään oikeaan suuntaan? Nostakaa esille enintään 5 asiaa, jotka uuden strategian kärjissä ja tavoitteissa tulisi näkyä.*

Asukaspaneeli luovutti julkilausumansa kaupunginhallitukselle 11.8.2025. Paneeli nosti strategiatyön tärkeimmiksi teemoiksi nuorten palvelut ja nuorille tarjottavan tuen sekä työllisyyden ja elinvoiman kehittämisen. Paneeli piti myös tärkeänä sitä, että Jyväskylän kylät ja asuinalueet ovat viihtyisiä, luonnonläheisiä ja yhteisöllisiä. Paneelin mukaan palveluiden tulee olla Jyväskylässä lähellä ihmisiä.

Julkilausumassaan paneeli esitti myös toiveen siitä, että kaupunki panostaa edullisiin liikuntamahdollisuuksiin sekä luontoliikuntakohteiden kehittämiseen. Tätä työtä paneeli toivoi tehtävän yhdessä asukkaiden kanssa. Kulttuuritoiminnan toimintaedellytykset paneeli suosittaa turvaamaan vähintään nykytasolla ja mahdollistamaan monipuolisen kulttuuritoiminnan.

Tässä vastineessa kuvataan, miten julkilausumaa hyödynnettiin kaupunkistrategian valmistelussa ja päätöksenteossa. Vastineen antamisen yhteydessä kaupunginhallitus haluaa kiittää asukaspaneelin osallistujia heidän aktiivisesta työskentelystään.

"Asukaspaneeli auttoi meitä päättäjiä tekemään rohkeampia valintoja, kuin ehkä virkamiesvalmistelussa ja päätöksentekijöiden pohjakeskusteluissa alussa tunnistettiin. Asukaspaneelin esille nostama näkemys nuorten huomioimisesta strategiassa omana kärkenään samoin kuin kestävän kehityksen tuominen osaksi kaikkea kaupungin toimintaa samoin kuin huolet työllisyyskehityksestä rohkaisivat ajattelemaan strategiatyötä hieman uudesta näkökulmasta. Tärkeinä pidetyt teemat koulutuksesta kulttuuriin, liikuntaan ja harrastamiseen eri asuinalueiden kehityksen näkökulmasta olivat samoja, joita valtuutetut ja valtuustoryhmien puheenjohtajat pitivät tärkeinä. Yhteenvetona voisi todeta, että asukaspaneeli sparrasi valmisteluamme ja lopullista päätöksentekoamme aavistuksen rohkeampaan suuntaan, kiittää kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jukka Hämäläinen.

JULKILAUSUMA MUKANA KAUPUNKISTRATEGIAN VALMISTELUSSA

Jyväskylän kaupunkistrategian päivytystä valmistelevat toimet aloitettiin vuoden 2025 alussa arvioimalla päättyvän strategian toimeenpanon onnistumista sekä tunnistamalla keskeisiä ilmiöitä ja teemoja, joita päivitstyössä tulee ottaa huomioon. Päättyvästä strategiasta kerättiin palautetta johtavilta viranhaltijoilta, henkilöstöltä, asukkailta sekä valtuustoryhmiltä. Palautteen perusteella tunnistettiin tarve päivittää kaupunkistrategia vastaamaan toimintaympäristössä ja organisaatiossa tapahtuneita muutoksia sekä valmistella strategiasta entistä toimivampi työkalu kaupungin toiminnan ja resurssien kohdentamiseen.

Kaupunginhallitus linjasi iltakoulussaan 19.2.2025 strategian päivitysprosessin käynnistämisestä. Samalla linjattiin, että kaupunkistrategian operatiivista valmistelua johti ja koordinoi kaupungin johtoryhmä ja poliittisena ohjausryhmänä toimi kaupunginhallitus.

Kaupunginvaltuusto työskenteli kaupunkistrategian päivityksen parissa kolmessa työpajassa kesän ja syksyn aikana. Työpajatyöskentelyn jälkeen valtuustoryhmien puheenjohtajat työskentelivät strategian parissa valtuuston puheenjohtajan johdolla.

Päivityksessä kuultiin valtuutettujen lisäksi kaupungin henkilöstöä, palvelujohtajia sekä toimialojen johtoryhmiä. Keskusteluja strategisista painopisteistä käytiin myös kaupungin keskeisten sidosryhmien, kuten Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen hyvinvointialueen, yrittäjäjärjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Lisäksi kaupunkistrategian päivityksen tueksi kerättiin näkemyksiä vammaisneuvostolta, ikääntyneiden neuvostolta, nuorisovaltuustolta ja lasten parlamentilta. Asukasnäkökulmaa strategiatyöhön kerättiin sekä asukaskyselyn että satunnaisotannalla kootun asukaspaneelin avulla.

Asukaspaneeli kokoontui huhti-toukokuun aikana antamaan suosituksia strategiatyöhön. Asukaspaneelin näkemykset sparrasivat valmistelua ajattelemaan strategian tavoitteita asukkaiden arjen näkökulmasta, kuitenkin isoja visioita ja rohkeita avauksia unohtamatta. Asukaspaneelin julkilausuma esiteltiin kaupungin johtoryhmälle jo kesäkuussa, joten paneelin suositukset olivat myös valmistelun ohjauksen näkökulmasta tiiviisti mukana strategian varsinaisen kirjoittamistyön käynnistyessä. Julkilausuma julkaistiin elokuussa, jolloin myös strategiatyön ohjausryhmänä toiminut kaupunginhallitus pääsi keskustelemaan panelistien kanssa sisällöistä.

Kaupungin johtoryhmän tukena strategian valmistelussa toimi eri toimialoilta sisäisellä haulla koottu projektitiimi. Projektitiimin tehtäviin kuului kaupunkistrategian päivitysprosessin läpiviennin suunnittelu, osallisuuden vahvistaminen sekä strategiaproessin fasilitointi yhdessä henkilöstön, toimialojen ja liikelaitosten, sidosryhmien ja päättäjien kanssa. Asukaspaneelin tapaamisista oli suora keskusteluyhteys strategian valmisteluryhmään, mikä mahdollisti paneelin keskusteluissa nousseiden teemojen ja kysymysten huomioimisen jo strategialuonnoksen hahmottelun alkuvaiheissa. Tämä vuoropuhelu tuki valmistelijoita erityisesti strategian arvioimisessa asukkaan näkökulmasta sekä valmistelussa tehtyjen valintojen sanoittamisessa. Ryhmän oman arvion mukaan asukaspaneelin julkilausuma antoi rohkeutta tehdä valmistelussa rohkeampia valintoja ja tehdä muutoksia aiempiin rakenteisiin.

Kaupunginjohtaja antoi esityksensä kaupunkistrategian sisällöistä 27.11. Kaupunginhallitus käsitteli strategiaesitystä kokouksissaan 1.12. ja 15.12. antaen oman esityksensä valtuustolle hyväksyttäväksi tammikuun kokoukseen 26.1.2026.

JULKILAUSUMAN KANNANOTOT JA KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTAUKSET

Julkilausuman läpileikkaava teema on kestävä kehitys.

Asukaspaneeli suositti, että Jyväskylän tulee panostaa kestäväan kehitykseen. Paneelin näkemyksen mukaan kestävä kehitys tulisi huomioida kaikissa valituissa viidessä teemassa sekä laajasti kaupungin toiminnassa. Asukkaiden näkökulmasta on itsestäänselvää, että tänä päivänä kaupungin toiminnan tulee perustua kestäväan kehityksen periaatteisiin.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Asukaspaneelin julkilausumaa mukaillen kaupunkistrategiassa aiemmin kärkenä ollut resurssiviisaus muutettiin laajemmaksi kestäväan arjen läpileikkaavaksi teemaksi. Läpileikkaavalla teemalla tarkoitetaan sitä, että teeman asema strategiassa vahvistui ja jatkossa siihen liittyvät näkökulmat tullaan käsittelemään kaikkien strategiakärkien ohjelmatyössä.

Kestäväan arjen läpileikkaavalla teemalla tarkoitetaan sitä, että Jyväskylän kaupunki noudattaa kaikissa toimissa kestäväan kehityksen periaatetta ja edistää uusiutuvan energian käyttöä, kiertotaloutta sekä energiatehokkuutta. Kestäväan arjen näkökulmaan sisältyy myös tavoite ”Jyväskylässä on paras arki”. Jokainen asuinalue on elävä ja turvallinen, ja kaupunkilaisilla on tilaa unelmoida, osallistua ja vaikuttaa.

Kestävyydellä tarkoitetaan ympäristön ja sosiaalisen kestävyiden lisäksi myös taloudellista kestävyttä. Taloudellinen vastuullisuus luo edellytykset pitkäjänteiselle kehittämiselle ja luottamukselle tulevaan.

Jyväskylän tulee edistää ja tukea nuorten hyvinvointia, palveluita ja työllistymistä.

Asukaspaneeli suositti, että nuorten hyvinvointiin suhtaudutaan vakavasti ja se otetaan tulevassa kaupunkistrategiassa painopisteeksi. Tätä paneeli perusteli sillä, että nuorten hyvinvointi vaikuttaa koko Jyväskylän tulevaisuuteen ja nuorten pahoinvointi on merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. Työn tai koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä on huolestuttavan korkea myös Jyväskylässä.

Asukaspaneeli toi julkilausumassaan esille, että koulutuksella ja työllä on iso merkitys nuorten hyvinvointiin. Työllisyyspalveluiden siirryttyä Jyväskylän kaupungin vastuulle kaupungilla voi olla merkittävä rooli siinä, miten nuoret pääsevät töihin tai opiskelemaan. Hyvinvoivat nuoret kasvavat aikuisiksi, jotka osallistuvat yhteiskuntaan, rakentavat elämänsä Jyväskylään ja ovat tulevaisuuden veronmaksajia.

Asukaspaneelin suositukset:

1. Asetetaan nuorten tukemisen painopiste erityisesti yläkouluikäisiin ja toisen asteen opiskelijoihin, sillä he ovat suurimmassa vaarassa pudota. Tärkeää on huomioida myös perheiden rooli nuorten tukijana.
2. Nuorisotilojen sekä maksuttomien harrastusmahdollisuuksien saatavuutta tulee parantaa koulujen lähellä ja laajasti eri asuinalueilla. Arvostetaan nuorten näkemyksiä ja otetaan heidät yhä vahvemmin mukaan vaikuttamaan heille suunnattuun toimintaan ja mahdollistetaan omaehtoinen ja yhteisöllinen toiminta esimerkiksi kaupungin tilojen käyttöä helpottamalla.
3. Jyväskylän kaupungin tulee tehdä toimenpiteitä, joilla minimoidaan työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien (NEET) nuorten määrä. Nuorille tulee tehdä näkyväksi erilaisia opintopolkuja toisen asteen jälkeen. Palvelut ja tuki tulee viedä lähelle nuoria.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Asukaspaneelin suosituksen mukaisesti strategiassa tehtiin rohkea valinta nostaa Nuorten kaupunki omaksi kärjekseen. Nuorten kaupunki tarkoittaa ympäristöä, jossa on tilaa kasvaa, oppia, harrastaa, vaikuttaa ja unelmoida. Kärjen tavoitteistossa korostuu nimenomaan nuorten hyvinvointi ja osallisuus sekä syrjäytymisen ehkäisy. Nuorisotyöttömyyteen ratkaisuja haetaan opinpolun yhtenäisyyden vahvistamisella sekä työllisyystilanteen parantamisella.

Jyväskylän tulee tehostaa elinkeino- ja työllisyyspalveluita sekä säilyttää kriittisten toimintojen omistajuus

Asukaspaneeli suositti julkilausumassaan, että työllisyys- ja elinvoimapalveluiden siirtyminen kuntien vastuulle kannattaa ottaa mahdollisuutena palveluiden kehittämiseen. Panelistien mukaan työllisyyteen ja yrittäjyyden tukemiseen on erittäin tärkeää panostaa, koska Jyväskylän työttömyysluvut ovat korkealla. Työttömyyden vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle ovat negatiiviset ja laajat.

Paneeli toi julkilausumassa myös esille, että veteen, sähköön ja jätteenkäsittelyyn liittyvät toiminnot on tärkeää säilyttää kaupungin omistuksessa huoltovarmuuden, kustannusten kehityksen sekä ympäristön näkökulmasta.

Asukaspaneelin suositukset:

1. Yritysten toimintaedellytyksiä tulee tukea, jotta uusia työpaikkoja syntyisi Jyväskylään (esimerkiksi kaavoituksen, tilojen ja koulutuksen avulla).
2. Jyväskylän kaupungin tulee säilyttää veteen, sähköön ja jätteenkäsittelyyn liittyvät kriittiset toiminnot omistuksessaan ja oman päätösvallan alla. Toimintoihin liittyviä omistuksia ei tule myydä. Kriittisiin toimintoihin liittyvien palveluiden hinnat tulee pitää asukkaille kohtuullisina.
3. Ammatilliset- ja työllisyyskoulutukset tulee toteuttaa tarvelähtöisesti ja enemmän yhteistyössä yritysten kanssa.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Osaamisen ja yrittäjyyden kaupunki -kärjen alle koottiin elinvoiman vahvistamiseen liittyviä sisältöjä. Tavoitteeksi asukaspaneelin julkilausuman suositusten mukaisesti nostettiin työllisyyden vahvistaminen luomalla työpaikkoja rohkeilla ja innovatiivisilla toimenpiteillä sekä sujuvoittamalla yritysasiakkaan palvelupolkua aina sijoittumisesta yrityspalveluihin, tontteihin sekä lupapalveluihin. Ammatillisten koulutusten ja työllisyyskoulutusten osalta tavoitteeksi asetettiin se, että jyväskyläläisten osaaminen vastaa työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, ja tulevaisuuden osaajatarpeita ennakoita yhteistyössä alueen yritysten ja oppilaitosten kanssa rakentaen ajassa olevia koulutusratkaisuja ja työnantajälähtöistä työnvälitystä.

Kriittisiä omistuksia ei tässä kohtaa kirjattu strategiaan, mutta kaupungin omistuksia tarkastellaan aktiivisesti ja säännöllisesti osana kaupungin toimintaa. Strategisten omistusten tarkastelussa huomioidaan aina myös huoltovarmuuden, turvallisuuden, kustannusten kehityksen sekä ympäristön näkökulmat. Toimintaympäristön muutoksia seurataan tiiviisti ja tarvittaessa niihin myös reagoidaan.

Vahvat, viihtyisät ja aktiiviset asuinalueet ovat Jyväskylän ydin.

Asukaspaneeli suositti julkilausumassaan kaupunkia huolehtimaan kaikkien asuinalueiden peruspalveluista, lähiluonnosta ja edistämään yhteisöllisyyden kehittymistä. Yhteisöllisyys lisää asukkaiden viihtyvyyttä ja vahvistaa sitoutumista omaan asuinalueeseen. Panelistit näkivät, että yhteisöllisyyteen ja viihtyvyyteen panostaminen on Jyväskylälle merkittävä veto- ja pitovoimaa lisäävä tekijä.

Panelistien mielestä täydennysrakentamisessa on tärkeää säilyttää ympäröivää luontoa parhaalla mahdollisella tavalla, sillä luonto kaunistaa asuinympäristöä, nostaa asuntojen arvoa ja tuo hyvinvointia asukkaiden elämään.

Asukaspaneelin suositukset:

1. Kaupungin kehittämisessä ja palveluverkkosuunnittelussa tulee varmistaa, että kaikilla asuinalueilla on hyvään elämään vaadittavat peruspalvelut: koulu, kauppa, puisto, kirjasto, liikuntamahdollisuudet ja kokoontumispaikat sekä saavutettava lähiluonto.
2. Asuinalueilla pitää olla tarjolla olennaiset perhepalvelut: kohtuuhintainen päivähoito, alakoulut ja perheliikuntapaikat.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Asuinalueiden elinvoimaisuuteen liittyviä kirjauksia löytyy useammasta kohtaa strategiaa. Kestävän arjen kaupunki -teeman sisältämää tavoitetta ”Jyväskylässä on paras arki” toimeenpannaan useammalla kirjauksella läpi strategian. Tavoitteena on esimerkiksi, että hyvinvointi jakautuu tasaisesti kaupungin eri alueille, ja kulttuuripalvelut ovat osa jokaisen kaupunkilaisen arkea riippumatta asuinpaikasta. Lisäksi tavoitteena on, että Jyväskylässä lähiluonto on jokaisen asukkaan saatavilla ja tarjolla on laadukkaita viheralueita, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia, liikkumista ja kohtaamista. Asukaspaneelin julkilausuma rohkaisi sanoittamaan tavoitteita aiempaa vahvemmin kaupunkilaisten arjen näkökulmasta.

Palveluiden ja palveluverkkojen kehittämisen näkökulmasta tavoitteena strategiassa on, että Jyväskylän palvelut tuotetaan kestävästi ja saavutettavasti ja Jyväskylän palveluverkkoja kehitetään tarpeeseen ja tietoon perustuen sekä rohkeasti tulevaisuuteen katsoen. Samalla varmistetaan, että palvelut ovat selkeitä, ymmärrettäviä ja saavutettavia kaikille Jyväskylän asukkaille.

Jyväskylän tulee parantaa edullisten liikuntamahdollisuuksien saavutettavuutta koko kaupungissa.

Liikkumattomuus on Suomessa merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. Asukaspaneeli suositti julkilausumassaan, että monipuolisien liikuntamahdollisuuksien kehittämistä jatketaan edelleen siten, että ne olisivat paremmin kaikkien saavutettavissa ja lähellä asukkaita. Liikunta tukee kaikkien jyväskyläläisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee terveysongelmia.

Kaupungin tulisi tukea erityisesti lasten, nuorten ja perheiden liikkumisen edellytyksiä ja tarjota lisää mahdollisuuksia hyötyliikuntaan, luontoliikuntaan ja liikkumiseen omilla asuinalueilla. Toiveena on, että paikalliset asukkaat ja toimijat pääsevät mukaan esimerkiksi luontoliikuntapaikkojen kehittämiseen, koska niihin panostaminen hyödyttää kaikkia jyväskyläläisiä.

Asukaspaneelin suositukset:

1. Kaupungin tulee tarjota edullisia sekä ilmaisia liikuntamahdollisuuksia ja tuoda niitä lähelle asukkaita esimerkiksi järjestämällä kokeilu- ja teemaviikkoja.
2. Kaupungin tulee viestiä tehokkaammin, kohdennetummin ja monipuolisemmin liikuntamahdollisuuksista sekä luontoliikuntakohteista

Kaupunginhallituksen vastaus:

Jyväskylän kaupunki haluaa edelleen olla liikuntapääkaupunki, joten teema pysyi kaupunkistrategian kärkenä. Tavoitteistossa kiinnitettiin huomiota matalan kynnyksen liikkumismahdollisuuksien vahvistamiseen. Liikuntapääkaupunki Jyväskylä tarjoaa parhaat olosuhteet liikkua, harrastaa ja urheilla.

Tavoitteiksi asetettiin muun muassa se, että Jyväskylässä on Suomen liikkuvimmat kuntalaiset, ja kaupunkiympäristö kannustaa liikkumiseen. Lähiliikuntapaikat ovat entistä useamman kuntalaisen saavutettavissa ja liikuntamahdollisuuksia on tarjolla yhdenvertaisesti ja esteettömästi, myös ikääntyneet käyttäjät huomioiden. Tavoitteena on, että Jyväskylässä lähiluonto on jokaisen asukkaan saatavilla ja monipuolisia ja saavutettavia luontoliikunnan mahdollisuuksia kehitetään edelleen.

Kulttuuri on tärkeä osa Jyväskylää ja sen resurssit on turvattava.

Asukaspaneelin mielestä kulttuuri on tärkeä osa Jyväskylän elämää ja tulevaisuutta. Kaupungin tulee tehdä tunnetuksi paikallista kulttuuria ja kulttuurihistoriaa, kansainvälisiä tuulahduksia unohtamatta. Näin saadaan Jyväskylään lisää toivottua viihtyisyyttä, vetovoimaa ja pitovoimaa.

Asukaspaneeli toi esille, että kulttuurikaupungin maine houkuttelee asukkaita, yrityksiä ja tuo työpaikkoja. Kulttuuriin investoiminen tukee myös matkailua ja erilaiset kulttuuritapahtumat saavat sekä asukkaat että ulkopaikkakuntalaiset liikkeelle. Elinvoiman lisäksi kulttuuri hoitaa asukkaiden mielenterveyttä ja virkistää.

Asukaspaneeli suosituksat:

1. Kulttuuritoiminnan resurssit pitää turvata vähintään nykytasolla.
2. Kulttuurialan toimintaedellytykset, kuten edulliset tilat, tulee turvata monipuoliselle kulttuuritoiminnalle. Toimintaedellytykset luovat ympäristön, joka houkuttelee asukkaita, yrityksiä ja luo työpaikkoja.

Kaupunginhallituksen vastaus:

Kaupunkistrategian yhtenä kärkenä on ”Kasvatus- ja kulttuurikaupunki”. Kulttuuri tunnistetaan asiana, joka on kaikkien saavutettavissa ja rikastuttaa arkea eri puolilla kaupunkia. Jyväskylässä lasten ja nuorten kulttuuri kukoistaa, ja elinvoimainen kulttuuritarjonta tukee yhteisöllisyyttä ja vahvistaa kaupunkilaisten osallisuutta. Kulttuuri nousi myös strategiaan liittyvässä poliittisessä keskustelussa esiin tärkeänä teemana.

Kaupungin kulttuuripalvelut halutaan strategiassa säilyttää saavutettavina kaupunkilaisille riippumatta asuinpaikasta, iästä, kielitaidosta tai muista yksilöllisistä ominaisuuksista. Strategiassa tunnistetaan myös Jyväskylän asema ja historia suomenkielisen sivistyksen ja kulttuurin kehtona, mutta samalla halutaan varmistaa tila myös uusille kulttuurivirtauksille.

Strategiassa tunnistetaan myös kaupunkiorganisaation ulkopuolisten kulttuurialan toimijoiden tärkeä rooli, ja tavoitteeksi onkin asetettu, että kulttuurialan toimijoiden elinvoima vahvistuu. Kaupunki tunnistaa omat ja vapaan kentän toimijat vahvoina vetovoimatekijöinä. Kulttuurialan elinvoimaa ja innovaatioita on tavoitteena vahvistaa uudenaikaisilla kumppanuuksilla ja tilaratkaisuilla, kuten välitilamallilla, jossa esimerkiksi tyhjillään olevia tiloja voidaan paremmin hyödyntää väliaikaisesti kulttuuri- ja taidetoimijoiden käyttöön.

JYVÄSKYLÄN ASUKASPANEELIN JULKILAUSUMA

Asukaspaneelin suositukset Jyväskylän kaupunkistrategian
päivitykseen

Kevät 2025

JOHDANTO

Strategiatyö ja asukaspaneelin tausta

Jyväskylän kaupunki päivittää kaupunkistrategiansa, joka ohjaa Jyväskylän kehitystä vuosina 2026–2029. Strategian valmistelussa halutaan kuulla asukkaiden näkemyksiä siitä, mihin suuntaan kaupunkia tulisi kehittää ja mitä strategiaa laadittaessa tulisi huomioida. Tätä varten keväällä 2025 kutsuttiin koolle noin 30 hengen asukaspaneeli laatimaan julkilausuma strategiatyön tueksi.

Tekstiviestikutsut asukaspaneeliin lähetettiin 2500 satunnaisesti valitulle 15–89-vuotiaalle jyväskyläläiselle. Halukkailta osallistujilta kysyttiin taustatietoina ikää, sukupuolta, äidinkieltä, koulutustaustaa ja elämäntilannetta. Osallistujat valittiin 169 hakijasta taustatietoihin pohjautuen siten, että koolle saatiin mahdollisimman kattavasti Jyväskylä pienoiskoossa. Osallistujien kutsumisesta ja valinnasta vastasi Tietoykkönen Oy.

Asukaspaneeli kokoontui neljä kertaa huhti–toukokuussa 2025. Kaupungin asiantuntijat perehdyttivät osallistujat kaupungin lakisääteisiin tehtäviin sekä strategiatyön tavoitteeseen ja toteutukseen. Asukaspaneeli laati julkilausuman työskennellen pienryhmissä ja yhteisesti. Julkilausuman laatimisessa noudatettiin puntaroivan keskustelun periaatteita, joihin kuuluu erilaisten näkökulmien kuuleminen, omien mielipiteiden perusteleminen, yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä keskinäinen kunnioitus. Viimeisessä tapaamisessa, jossa julkilausuma kirjoitettiin yhdessä loppuun ja hyväksyttiin yksimielisesti, oli paikalla 24 osallistujaa.

Asukaspaneelin tapaamiset suunnitteli ja toteutti Männikkömetsä Oy yhdessä kaupungin osallisuuspalveluiden kanssa. Tilaisuuksissa pääfasilitaattorina toimi Männikkömetsä Oy, ja pienryhmiä oli fasilitoimassa myös kaupungin työntekijöitä. Asukaspaneelin osarahoittajana toimii Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra.

Asukaspaneelin tehtävänanto

Jyväskylä haluaa jatkossakin olla asukkailleen hyvä paikka elää ja asua. Mitä asioita Jyväskylän kaupungin strategian kärjissä ja tavoitteissa tulisi näkyä, jotta ne ohjaisivat kaupunkia kehittymään oikeaan suuntaan? Nostakaa esille enintään 5 asiaa, jotka uuden strategian kärjissä ja tavoitteissa tulisi näkyä.

ASUKASPANEELIN SUOSITUKSET

Asukaspaneeli määritteli viisi teemaa, joiden se toivoo näkyvän Jyväskylän kaupungin tulevassa strategiassa:

- Jyväskylän tulee edistää ja tukea nuorten hyvinvointia, palveluita ja työllistymistä
- Jyväskylän tulee tehostaa elinkeino- ja työllisyyspalveluita sekä säilyttää kriittisten toimintojen omistajuus
- Vahvat, viihtyisät ja aktiiviset asuinalueet ovat Jyväskylän ydin
- Jyväskylän tulee parantaa edullisten liikuntamahdollisuuksien saavutettavuutta koko kaupungissa
- Kulttuuri on tärkeä osa Jyväskylää ja sen resurssit on turvattava.

Kaikista viidestä teemasta paneeli esitti tulevalle strategiakaudelle myös konkreettisia kehitysehdotuksia tai toimenpiteitä, jotka on esitetty tässä julkilausumassa.

Julkilausuman läpileikkaava teema on kestävä kehitys

Asukaspaneeli näkee, että Jyväskylän tulee panostaa kestävään kehitykseen. Paneelin näkemyksen mukaan kestävä kehitys tulisi huomioida kaikissa valituissa viidessä teemassa sekä laajasti kaupungin toiminnassa. Asukkaiden näkökulmasta on itsestään selvää, että tänä päivänä kaupungin toiminnan tulee perustua kestävänsä kehityksen periaatteisiin.

Jyväskylän tulee edistää ja tukea nuorten hyvinvointia, palveluita ja työllistymistä.

Strategiakaudella teemassa tulee panostaa konkreettisesti seuraaviin asioihin:

Teeman asiasanat

- Lapset ja nuoret
- Hyvinvointi
- Yhteisöllisyys
- Työllisyys ja elinvoima

1. Asetetaan nuorten tukemisen painopiste erityisesti yläkouluikäisiin ja toisen asteen opiskelijoihin, sillä he ovat suurimmassa vaarassa pudota. Tärkeää on huomioida myös perheiden rooli nuorten tukijana.
2. Nuorisotilojen sekä maksuttomien harrastusmahdollisuuksien saatavuutta tulee parantaa koulujen lähellä ja laajasti eri asuinalueilla. Arvostetaan nuorten näkemyksiä ja otetaan heidät yhä vahvemmin mukaan vaikuttamaan heille suunnattuun toimintaan ja mahdollistetaan omaehtoinen ja yhteisöllinen toiminta esimerkiksi kaupungin tilojen käyttöä helpottamalla.
3. Jyväskylän kaupungin tulee tehdä toimenpiteitä, joilla minimoidaan työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien (NEET) nuorten määrä. Nuorille tulee tehdä näkyväksi erilaisia opintopolkuja toisen asteen jälkeen. Palvelut ja tuki tulee viedä lähelle nuoria.

Miksi toivomme, että aihe näkyisi vahvasti seuraavassa strategiassa?

Nuorten hyvinvointi vaikuttaa koko Jyväskylän tulevaisuuteen. Tällä hetkellä nuorten pahoinvointi on merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. Myös Jyväskylässä työn tai koulutuksen ulkopuolella olevien (NEET) nuorten määrä on huolestuttavan korkea. Näemme, että nuorten ja heidän perheiden tukeminen ja kohtaaminen ajoissa ehkäisee myöhempiä ongelmia ja kustannuksia.

Mielestämme koulutuksella ja työllä on iso merkitys nuorten hyvinvointiin. Työllisyyspalveluiden siirtyminen Jyväskylän kaupungin vastuulle tarkoittaa, että kaupungilla voi olla merkittävä rooli siinä, miten nuoret pääsevät töihin tai opiskelemaan. Nuorille tulee lisätä mahdollisuuksia erilaisiin työpajoihin, oppisopimuskoulutuksiin ja työkokeiluihin. Jyväskylän kaupungin tulee myös varmistaa, että kouluissa on riittävästi aikuisia, joilla on aikaa kohdata nuoria. Lisäksi näemme, että nuorille on tärkeää kertoa Jyväskylän kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta sekä tarjota vaikuttamismahdollisuuksia.

Hyvinvoivat nuoret kasvavat aikuisiksi, jotka osallistuvat yhteiskuntaan, rakentavat elämänsä Jyväskylään ja ovat tulevaisuuden veronmaksajia. He myös keksivät uutta, kehittävät kaupunkia ja rakentavat sen tulevaisuutta. Nuorille tulee viestiä työnteen merkityksestä, jotta he ymmärtävät sen merkityksen oman elämän ja yhteiskunnan kannalta. Näistä syistä ehdotamme, että nuorten hyvinvointiin suhtaudutaan vakavasti ja se otetaan tulevassa kaupunkistrategiassa painopisteeksi.

Jyväskylän tulee tehostaa elinkeino- ja työllisyyspalveluita sekä säilyttää kriittisten toimintojen omistajuus.

Strategiakaudella teemassa tulee panostaa konkreettisesti seuraaviin asioihin:

Teeman asiasanat

- Yritysten toiminta- edellytysten tukeminen
- Työllisyys ja yrittäjyys
- Elinvoima
- Omistajaohjaus
- Koulutus

1. Yritysten toimintaedellytyksiä tulee tukea, jotta uusia työpaikkoja syntyisi Jyväskylään (esimerkiksi kaavoituksen, tilojen ja koulutuksen avulla).
2. Jyväskylän kaupungin tulee säilyttää veteen, sähköön ja jätteenkäsittelyyn liittyvät kriittiset toiminnot omistuksessaan ja oman päätösvallan alla. Toimintoihin liittyviä omistuksia ei tule myydä. Kriittisiin toimintoihin liittyvien palveluiden hinnat tulee pitää asukkaille kohtuullisina.
3. Ammatilliset- ja työllisyyskoulutukset tulee toteuttaa tarvelähtöisesti ja enemmän yhteistyössä yritysten kanssa.

Miksi toivomme, että aihe näkyisi vahvasti seuraavassa strategiassa?

Jyväskylän tulevaisuuden ja elinvoiman kannalta on erittäin tärkeää, että alueelle saadaan luotua työpaikkoja. Vuoden 2025 alussa työllisyys- ja elinvoimapalvelut ovat siirtyneet kuntien vastuulle TE-uudistuksen myötä. Mielestämme uudistus tulee nähdä mahdollisuutena palveluiden kehittämiseksi. Näemme, että nykyiset palvelut eivät ole työnhakijoiden tai yrittäjien kannalta toimivia.

Työllisyyteen ja yrittäjyyden tukemiseen on mielestämme erittäin tärkeä panostaa, kun Jyväskylän työttömyysluvut ovat korkealla. Työttömyyden vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle ovat negatiiviset ja laajat. Jyväskylässä on vahvat oppilaitokset ja paljon osaamista, joten kannustamme kaupunkia, yrityksiä ja oppilaitoksia keskustelemaan siitä, millaista osaamista yrityksissä tarvitaan ja miten osaamista voisi hyödyntää.

Mielestämme veteen, sähköön ja jätteenkäsittelyyn liittyvät toiminnot tulee säilyttää kaupungin omistuksessa ja hallinnassa. Tämä on tärkeää huoltovarmuuden, kustannusten kehityksen sekä ympäristön näkökulmasta. Uskomme, että kaupungin omistuksessa hinnankorotukset säilyvät kohtuullisena. Jos hintoja tulee korottaa, asukkaiden on helpompi ymmärtää mahdolliset hintojen korotukset, kun palvelut ovat kaupungin omistuksessa ja päätäntävällässä.

Vahvat, viihtyisät ja aktiiviset asuinalueet ovat Jyväskylän ydin.

Strategiakaudella teemassa tulee panostaa konkreettisesti seuraaviin asioihin:

1. Kaupungin kehittämisessä ja palveluverkkosuunnittelussa tulee varmistaa, että kaikilla asuinalueilla on hyvään elämään vaadittavat peruspalvelut: koulu, kauppa, puisto, kirjasto, liikuntamahdollisuudet ja kokoontumispaikat sekä saavutettava lähiluonto.
2. Asuinalueilla pitää olla tarjolla olennaiset perhepalvelut: kohtuuhintainen päivähoito, alakoulut ja perheliikuntapaikat.

Teeman asiasanat

- Kylät ja elinympäristöt
- Yhteisöllisyys ja aktiivisuus
- Peruspalvelut

Miksi toivomme, että aihe näkyisi vahvasti seuraavassa strategiassa?

Jyväskylän viihtyisyyden parantaminen ja yhteisöllisyyden lisääminen hyödyttävät kaikkia jyväskyläläisiä. Niihin panostaminen on Jyväskylälle merkittävä veto- ja pitovoimaa lisäävä tekijä. Viihtyisyyden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen auttaa lisäksi luomaan turvallisen kasvu ympäristön lapsille, mikä kantaa myös myöhemmin tulevaisuudessa.

Mielestämme Jyväskylälle on vetovoimatekijä, jos palveluita ei keskitetä liikaa. Lapsiperheille on tärkeää, että alakoulut ja päiväkodit säilyisivät tasaisesti kaikilla asuinalueilla. Myös kaupan ja kirjastopalveluiden tulisi olla lähellä, koska ne ovat tärkeitä hyvän arjen peruspalveluita.

Pidämme tärkeänä, että Jyväskylän kasvaessa täydennysrakentamisessa säilytetään ympäröivää luontoa parhaalla mahdollisella tavalla. Luonto kaunistaa asuin ympäristöä, nostaa asuntojen arvoa, houkuttelee liikkumaan ja tarjoaa viilentymispaikkoja kesien kuumentuessa. Yleensä ihmiset haluavat asua lähellä luontoa. Luonnossa liikkuminen ja oleilu tuo hyvinvointia asukkaiden elämään. Jyväskylän keskustan kehityksessä tulee panostaa turvallisuuden vahvistamiseen.

Toivomme myös, että Jyväskylän kaupunki edistää toiminnallaan yhteisöllisyyden kehittymistä eri asuinalueilla. Yhteisöllisyys lisää asukkaiden viihtyvyyttä ja vahvistaa sitoutumista omaan asuinalueeseen. Kun ihmiset kokevat alueen omakseen, he myös pitävät siitä paremmin huolta. Näemme asukasyhdistykset tärkeänä toimijana alueiden viihtyisyyden, yhteisöllisyyden ja tapahtumien rakentajana.

Jyväskylän tulee parantaa edullisten liikuntamahdollisuuksien saavutettavuutta koko kaupungissa.

Strategiakaudella teemassa tulee panostaa konkreettisesti seuraaviin asioihin:

1. Kaupungin tulee tarjota edullisia sekä ilmaisia liikuntamahdollisuuksia ja tuoda niitä lähelle asukkaita esimerkiksi järjestämällä kokeilu- ja teemaviikkoja.
2. Kaupungin tulee viestiä tehokkaammin, kohdennetummin ja monipuolisemmin liikuntamahdollisuuksista sekä luontoliikuntakohteista.

Teeman asiasanat

- Liikuntapaikat ja -mahdollisuudet
- Hyvinvointi

Miksi toivomme, että aihe näkyisi vahvasti seuraavassa strategiassa?

Liikunta tukee kaikkien jyväskyläläisten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee terveysongelmia. Liikkumattomuus on Suomessa merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. Näemme, että Jyväskylän kaupungilla on hyvät mahdollisuudet parantaa asukkaiden liikuntamahdollisuuksia ja kannustaa aktiiviseen elämäntapaan.

Kaikilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet liikkua. Jyväskylässä on jo nyt hyvät ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet, mutta niiden kehittämistä tulee jatkaa. Erityisesti toivomme lisää mahdollisuuksia hyötyliikuntaan, luontoliikuntaan ja liikkumiseen omilla asuinalueilla. Haluamme myös, että paikalliset asukkaat ja toimijat pääsevät mukaan esimerkiksi luontoliikuntapaikkojen kehittämiseen, koska niihin panostaminen hyödyttää kaikkia jyväskyläläisiä.

On hyvä, että Jyväskylässä on investoitu merkittävästi liikuntamahdollisuuksiin. Mielestämme liikuntamahdollisuuksia kehittäessä tulee kuitenkin painottaa edullisten liikuntapaikkojen (esimerkiksi koulujen liikuntasalit ja ulkoliikuntamahdollisuudet) tason säilymistä samana.

Jotta liikuntamahdollisuudet olisivat mahdollisimman hyvin saatavilla kaikille jyväskyläläisille, kaupungin tulee tukea erityisesti lasten, nuorten ja perheiden liikkumisen edellytyksiä. Toivomme myös, että liikuntapaikkojen maksut ja parkkimaksut pidetään kohtuullisina ja että vähän käytettyjä vuoroja saisi käyttöön edullisemmin. Näin liikuntapalvelut olisivat paremmin kaikkien saavutettavissa.

Kulttuuri on tärkeä osa Jyväskylää ja sen resurssit on turvattava.

Strategiakaudella teemassa tulee panostaa konkreettisesti seuraaviin asioihin:

1. Kulttuuritoiminnan resurssit pitää turvata vähintään nykytasolla.
2. Kulttuurialan toimintaedellytykset, kuten edulliset tilat, tulee turvata monipuoliselle kulttuuritoiminnalle. Toimintaedellytykset luovat ympäristön, joka houkuttelee asukkaita, yrityksiä ja luo työpaikkoja.

Teeman asiasanat

- Kulttuuri ja tapahtumat
- Hyvinvointi
- Elinvoima ja talous

Miksi toivomme, että aihe näkyisi vahvasti seuraavassa strategiassa?

Kulttuuri on tärkeä osa Jyväskylän elämää ja tulevaisuutta. Kaupungin tulee tehdä tunnetuksi paikallista kulttuuria ja kulttuurihistoriaa, kansainvälisiä tuulahduksia unohtamatta. Näin saadaan Jyväskylään lisää toivottua viihtyisyyttä, vetovoimaa ja pitovoimaa.

Jo nykyisin Jyväskylässä on monipuolinen ja avarakatseinen kulttuuritarjonta, josta jokainen voi löytää itselleen jotakin. On tärkeää, että kulttuuria on tarjolla eri ikäisille ja eri taustoista tuleville jyväskyläläisille. Jyväskylän kaupungin tulee tukea asukailta ja yhteisöistä nousevaa ”kevytkulttuuria”, sekä tukea asukasyhdistyksiä ja vapaaehtoistoimintaa asuinalue- ja kylätapahtumien järjestämisessä.

Näemme, että kulttuurilla on selkeä yhteys Jyväskylän elinvoimaan. Kulttuurikaupungin maine houkuttelee asukkaita, yrityksiä ja tuo työpaikkoja. Lisäksi kulttuuriin investoiminen tukee matkailua: esimerkiksi Alvar Aalto ja arkkitehtuuri tuovat nykyisin Jyväskylään matkailijoita ja rahaa. Myös tapahtumilla on merkittävä rooli elinvoiman ja vetovoiman lisäämisessä: esimerkiksi Valon kaupunki ja Yläkaupungin Yö -tapahtumat saavat sekä asukkaat että ulkopaikkakuntalaiset liikkeelle.

Elinvoiman lisäksi kulttuuri hoitaa asukkaiden mielenterveyttä ja virkistää. Kulttuurikokemukset parantavat jyväskyläläisten hyvinvointia, tuovat vastapainoa työlle ja lisäävät sisältöä elämään. Erityisesti kansalaisopistolla on tärkeä rooli näiden kokemusten luomisessa.